Цана асобнага нумару 15 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 76 (127). Вільня, Серада 19 Кастрычніка 1927 г. Год III.

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Аналіз вялікай справы.

Як толькі распачаліся выбары, мы адразу адзначылі значэньне і ролю валасных самаўрадаў у беларускім грамадзкім жыцьці. Мы заклікалі Беларускі Народ зразумець значэньне самаўрадаў і скарыстаўшы з магчымасьці выявіць сябе і свае жаданьні. Ці сталася гэтак? — Можам сьцьвердзіць, што — але!...

Беларускі Народ яскрава і выразна паказаў, што змагацца за сваё права, у меру магчымасьці, ён можа і што сьведамасьць сваіх правоў у яго ўжо ёсьць.

Праўда, у рамках *магчымасьці,* абсалютнай перамогі пры выбарах самаўрадаў Беларускаму Народу асягнуць не ўдалося, але-ж свае імкненьні і жаданьні ён выявіў і паказаў, што ў ім ёсьць сьведамасьць і сіла на далейшую барацьбу і змаганьне.

Пераважнай большасьцю на ўсім абшары Заходняй Беларусі—Беларускі Народ выбраў у радныя — сваіх Беларусаў, сваіх гаротных братоў-сялян. Розныя шкурнікі, дэмагогі ды абшарнікі, пралезьлі нязначным лікам.

Праўда, былі пры выбарах і памылкі. У некаторых мясцовасьцях, сяляне Беларусы пападалі на абшарніцкі кручок, бывала, што сяляне выбралі абшарніка, але-ж гэтакія здарэньні капля ў моры... Гэта былі адзіночныя здарэньні.

Выбарная справа найгорш адхінулася ад мэты тагды, калі падыйшла справа да выбараў войтаў!... А чаму? — Таму, што сама справа—найдалей адыходзіла ад выбаршчыкаў. Войта выбірала ўжо рада — 15-10 чалавек, дык ясна, з гэтакаю лічбаю справіцца лягчэй... А дзеля гэтага!... здаралася так, што выбіралі не таго, хто найболей адпавядаў-бы жаданьням жыхарства, а таго, хто падабаўся начальству... Ясна, што да маленькае групкі радных лягчэй падлізацца, даступней заманіць, спраўней можна зрабіць націск. Гэтакіх выпадкаў беларускія газэты запісалі многа, адзначыўшы і такія, дзе праяўлена запраўднае жаданьне Беларускага Народу.

Праўда, польскія газэты падавалі справаздачы, дык па іх весткам выходзіла іначай. Яны пісалі, што на выбарах да самаўрадаў прайшло многа Палякаў. Але, якія гэта Палякі? Пэўна пашпартныя, бо да гэтага часу кожны, хто толькі атрымаў пашпарт, дык адначасна атрымаў і прыпіску да польскае нацыі. І калі, паводле гэтага, рабілася ўрадавае аблічэньне радных, дык ня дзіва, што вышла на карысьць Палякам.

Аднак-жа шырокія грамадзкія колы Палякаў патрактавалі справу іначай...

Адчувалі штучнасьць аблічэньня і ўрадавыя колы... Найлепш усё гэта адзначана прэсаю... Так напрыклад, гумарыстычная часопісь „Муха“ падала гэтакую характэрную карыкатуру: Сымболь Польшчы яна выявіла прыгожай асобаю, на якую ўсадзілі Славяніна (Беларуса-Украінца), Немца і паверх іх Жыда... І калі запытаў нехта тую асобу, хто цябе мучыць, дык яна адказала: „Нацыянальныя меншасьці на Крэсах з прычыны выбараў у самаўрады“. Ці-ж не красамоўна гавора гэты прыклад, што— выбары да самаўрадаў былі адумыснай дэманстрацыяй. Беларускі Народ у гэтай дэманстрацыі паказаў, што ён ня мёртвая мумія, а жывы і магутны арганізм.

Дык у гэтым мы відзім першы наш крок да перамогі!... А цяпер далей і далей!...

Амаль-што па ўсіх мясцовасьцях адбыліся ўжо выбары: цягнуліся яны доўга, бо нешта аж пяць месяцаў... У гэтым таксама відзіцца доля трывогі ўрадавых колаў.

Але гэта памінём, ды зьвернемся да таго, што стаіць на шляху далейшай працы самаўрадаў, стаіць адзінае, але вялізарнае заданьне: выкананьне таго, што ўзята пры ўваходзе ў склад рады. А гэта—парадкаваньне грамадзкае гаспадаркі, абарона ад крыўдаў і несправядлівасьці братоў-сялян.

Селянін працуе на ральлі, а адначасна вымагаюць ад яго выкананьня многа ўсякіх абавязкаў. І вось, валасныя рады павінны глядзець, каб гэтае вымаганьне было справядлівым. Вось гэта і ёсьць тым заданьнем, якое павінны вырашыць валасныя рады.

Грамадзяне радныя! Не забывайце гэтага і помніце, што за праступкі адносна Народу Вы будзеце пакараны, калі на рукою выбаршчыкаў, дык той усемагутнай, сусьветнай справядлівасьцю, якая называецца—Бог!

Скарга.

Польска-літоўскія справы.

Высяленьне арыштаваных Літвіноў.

14 кастрычніка г. г. польская адміністрацыйная ўлада выселіла ў Літву некаторых арыштаваных Літвіноў, а іменна: кс. Н. Раштуціса, кс. Я. Корвель-Корвеліса, кс. С. Веньцюса, кс. П. Двораноўскага і гр. гр. Ю. Пангаліса, С. Панганіса, Н. Рыдзеўскага, А. Можэйку, А. Таруніса і М. Барбакайтэ.

Загад улады выканаў віленска-троцкі стараста пан Лукашэвіч. Літвіноў прыняла літоўская пагранічная старожа.

Аднак-жа на другі дзень літоўскія пагранічнікі прынятых імі выселеных з Польшчы Літвіноў даставілі з паваротам на граніцу і хацелі ізноў направіць у Польшчу, пакідаючы ў Літве толькі аднаго кс. Раштуціса. Але-ж Палякі не захацелі прыняць выселеных Літвіноў, дык іх мусіла аставіць у сябе літоўская ўлада, быццам толькі часова, што будзе далей — няведама.

Зварот Літвы да Лігі Нацыяў.

Літоўскі ўрад, як пішуць віленскія польскія газэты, падаў заяву да Лігі Нацыяў гэтакага зьместу:

„Пану Генэральнаму Сэкрэтару Лігі Нацыяў Друмонду ў Жэнэве.

Пачынаючы ад 4 кастрычніка, польскі ўрад, пад прэтэкстам арыштаў пасярод Палякаў, якія быццам адбываюцца ў Літве, зачыніў на Віленшчыне вучыцельскую сэмінарыю, 45 народных школаў, арыштаваў каля 120 Літвінаў, дырэктароў сярэдніх школаў, ксяндзоў і вучыцялёў.

Польскія часопісі абвясьцілі ліст ад быццам інтэрнаваных у Ворнях 28 польскіх вучыцялёў, якія просяць аб інтэрвэнцыі Польшчы.

Ліст і закіды перасьледаваньня зьяўляюцца выдумкаю. Літоўскі ўрад просіць, прыняць меры абароны нацыянальных меншасьцяў згодна дагавору 28 чэрвеня 1919 г. падпісанага Польшчаю“.

Гэты зварот, як падаюць тыя-ж газэты, стварыў прыкрасьць Лігі Нацыяў.

Зварот Літвінаў да папскага пасла.

„Kurjer Wileński“ піша, што быццам літоўскі камітэт зьвярнуўся да папскага пасла ў Варшаве з просьбаю інтэрвэнцыі ў справе арыштаў польскім урадам літоўскіх ксяндзоў.

Лёс арыштаваных.

Некаторых арыштаваных Літвіноў, і не выселеных з Польшчы ўлада перадае ў суд: кс.кс. Міхайлу, Чыбіраса, Яковяніса, Крыштананіса і гр. Казлоўскага. Двох ксяндзоў звольнена.

Водгукі прэсы.

„Kur. Wil.“ надрукаваў заметку з менскае газэты „Звезда“ з якое відаць, што менскія газэты глядзяць на польска-літоўскія справы, як на ваенную зачэпку Польшчаю адносна да Літвы.

З Радавай Беларусі.

Менская газэта „Звезда“ падае гэтакую цікавую статыстыку адносна жыхарства Радавай Беларусі. Па дадзеным тэй статыстыкі відаць, што на Беларусі ёсьць 1413 асобаў, якім налічваецца ўжо болей як сто гадоў жыцьця.

Беларускія Календары
НА 1928 ГОД.
Ужо выйшаў з друку і паступіў у прадажу
Календар адрыўны
выданы Т-вам „Пагоня“.
Гэтымі днямі мае выйсьці з друку
Календар кніжка, выданы Беларускім Інстытутам Гаспадаркі і Культуры.
Зьмест календароў вельмі багаты і рожнародны.
Цана будзе абвешчана ў наступным нумары.
ЗАКАЗЫ НА КАЛЕНДАРЫ
просім прысылаць у кнігарні:
1) Кнігарня „Пагоня“—Вільня, Завальная 7.
2) Кнігарня Ст. Станкевіча—Вільня, Вострабрамская 2.

З жыцьця Польшчы.

Заканчэньне пазычковых фармальнасьцяў.

Як падае „Dz. Wil.", дык усе фармальнасьці ў справе пазычкі закончаны. Амэрыканскія прадстаўнікі Фішэр і Монэт выехалі ў Амэрыку, а цяпер, Амэрыка, гані манэту!...

Кольві атрымае польскі ўрад пазычкі.

Як ужо ведама, дык польскі ўрад падпісаў пазычковы дагавор з амэрыканскімі банкірамі на 75 мільёнаў даляраў, але-ж згодна з гэтак званым курсам эмісыйным павінен атрымаць гатоўкаю 72 мільёны. Але-ж вось „Dzieńnik Wileński" піша, што польскі ўрад, ня гледзячы на тое, што падпісаны дагавор на 75 мільёнаў атрымае толькі 58 мільёнаў даляраў. Дзе-ж дзенуцца 17 мільёнаў даляраў? 17 мільёнаў пойдуць на расходы выкліканыя самай пазычкай. „Dzieńnik Wileński" на'т і вылічае ўсе гэтыя расходы. Калі ўзяць пад увагу гэтыя ды тыя (штогадовыя, аб якіх гаворыцца ў стабілізацыйным пляне—глядзі заметку „павялічэньне даходаў") расходы, дык і ясна, што пазычка вышла вельмі блага.

Усяму галава.

Мы ўжо пісалі аб тым, што для польскіх грашовых справаў будзе амэрыканскі дарадчык-кіраўнік. Як відаць з самай аб гэтым урадавай пастановы, так і з газэтных тлумачэньняў, дык гэты дарадчык-кіраўнік будзе ўсяму галава... Ад яго „рады" будзе залежаць усё „грашовае" жыцьцё Польшчы.

Гэтую пасаду мае заняць адзін з кіраўнікоў аддзелу ў амэрыканскім міністэрстве скарбу п. Чарльс Дзьювэй.

Дарадчык ці кантроль?

У польскім урадавым пляне направы гаворыцца, што для польскіх грашовых справаў будзе амэрыканскі дарадчык. Калі так, дык справа выглядала, што ў Польшчы няма здольных людзей для кіраваньня дзяржаўным скарбам ды гаспадаркаю. Але-ж вось „Dzieńnik Wileński" запраўды падаў дзівосную вестку гэткага зьместу:

„Паводле пазычковага дагавору, у Варшаву прыежджае спэцыяльны кантралёр ад кансорцыуму, які пазычае грошы Польшчы. Як мы даведаліся, будзе гэтакім, кіраўнік аддзелу ў міністэрстве скарбу ў Вашынгтоне, п. Дзьювэй. Пэнсія яму будзе выдавана 1500—2000 даляраў месячна. Акрамя гэтага п. Дзьювэй будзе мець у Варшаве спэцыяльнае бюро, на ўтрыманьне якога польскі ўрад будзе траціць 28000 даляраў таксама месячна".

Разглядаючы гэтакае палажэньне рэчаў пазыкі—мусім адзначыць, што можа амэрыканец, мо' пакіруе справу на лепша!... З іншага боку гледжаньня, дык справа выглядае зусім іначай, а іменна?

Амэрыканскія банкіры, як відаць, ня маюць веры да польскае дзяржавы, калі даюць свайго кантралёра.

Павялічэньне даходаў.

Вельмі дакладна і прыгожа тлумачыць „Expres Wileński" польскі ўрадавы плян направы эканамічнага жыцьця ў польскай дзяржаве. Хвалячы і пазычку і плян „Экспрэс" гавора: „каб запэўніць бюджэтовую раўнавагу, урад мае неадкладна правясьці на бюджэтовы 1927/28 гэд павялічэньня даходаў дзяржаўнага скарбу на 300 мільёнаў злотых. З гэтае лічбы 80 міл. пойдзе на дадатковыя адміністрацыйныя расходы, рэшта на цяжары, якія выклікала стабілізацыйная пазычка..."

Знача пазычка, якая называецца „напраўнаю", ужо надала новыя цяжары, гэта дык спрытна!?... Ну, а як-жа будуць павялічаны даходы казны? — О, гэта зусім проста! Будуць падвышаны падаткі, акцызы і іншыя плацяжы і готова!...

Гэта, дык направа!...

Замест білетаў—банкноты і срэбра.

Гэтак будзе, як толькі атрымае ўрад амэрыканскія грошы. Што-ж гэта знача? — Польскае срэбра мы знаем ужо, дык няма што аб ім і гаварыць. Ну, а білеты і банкноты? Што гэта? А вось што!... Частка папяровых грошай, якія цяпер выпушчаны і курсуюць—называюцца білетамі, бо выпушчаны яны міністрам, які кіруе грашовымі справамі, дык знача, гэтыя білеты будуць забраны з карыстаньня і скасаваны, а заместа іх будуць выпушчаны новыя паперкі ад польскага банку. Ці ад гэтага будзе лепей ня ведама... Будучына пакажа! Аднак-жа казённыя газэты гэтым хваляцца без ніякае засьцярогі, як быццам запраўды нечым вельмі важным.

Новая ненарушальная цана злотага.

Польскі злоты, як толькі зьявіўся, дык па сваей цане зьяўляўся роўным швайцарскаму франку, а ў адносінах да амэрыканскага даляра яго вартасьць была: за адзін даляр 5 злотых 18 грошай. Аднак-жа ня так сталася як хацелася польскаму ўраду, бо злоты пачаў танець і цяпер яго вартасьць зьяўляецца: за адзін даляр 8 зл. 91 гр., г. зн., што злоты патанеў амаль-што на палавіну.

Польскі ўрад падпісаўшы пазычковы дагавор з амэрыканцамі, згодна якога атрымае 58 мільёны даляраў, палічыў гэта за вялікую здабычу і гэтак захапіўся, што думае наладзіць гэтым усю дзяржаўную гаспадарку. Дзеля гэтага самага ўстанавіў новую, але... ужо ненарушальную цану злотага: за 1 даляр 8 зл. 85 гр.

Пакуль што, дык бачым толькі папяровую „ненарушальнасьць" польскага злотага!... Ці зьдзейсьніцца гэта ў жыцьці мы сумляваемся, бо рэальнае жыцьцё — ў большай ці меншай меры,—бадай што ніколі не падпарадкуецца папяровым праектам. Іншых дадзеных да „ненарушальнасьці" злотага мы ня відзім.

Таварыская ігра.

„Expres Wileński" зьмясьціў гэтакую карыкатуру-малюнак: намаляваў вялікаю фігураю марш. Пілсудскага, які трымае ў руках на паветры над галавамі Чэмбэрлена і Брыяна ў крытычны спосаб маленькага Вальдэмараса—літоўскага міністра. Трымае ды пытаецца ў ангельскага і французскага міністраў: „што маю рабіць з гэтым фантам?..."

Ці гэта таварыская ігра ці не, яшчэ ня ведама, аднак-жа малюнак сам па сабе характэрны з таго боку гледжаньня, які сьведчыць, што Польшча бяз „таварышаў" ангельскага Чэмбэрлена і французскага Брыяна ня можа заводзіць ніякае „ігры".

Што дзеецца ў сьвеце?

Француска-Савецкія адносіны.

Праз нейкі даўжэйшы час паміж французскім і савецкім урадамі цягнуцца перагаворы аб паразуменьні і ўпарадкаваньні адносінаў. З боку савецкага ўраду вёў перагаворы з Французамі савецкі пасол у Парыжы Ракоўскі. Галоўнай мэтай савецкага ўраду было—дастаць ад Французаў грошы на адбудову здабыткаў рэвалюцыі, а галоўнай мэтай французскага ўраду зьяўлялася—дабіцца ад Саветаў прызнаньня царскіх даўгоў. Неяк ужо здавалася, што справа падходзіць да памыснага заканчэньня, але-ж раптам зьявіўся тормаз. Гэтым тормазам стаўся нікто іншы, а сам пасол Ракоўскі.

Пасол Ракоўскі разам з іншымі камуністымі падпісаў адозву да французскае арміі, у якой рэкамандуецца французскім салдатам ня слухаць свайго ўраду, ды хутчэй рабіць пралетарскую рэвалюцыю.

Пасьля гэтага французкі ўрад зьвярнуўся да савецкага ўраду з запытаньнем: ці ён згаджаецца з Ракоўскім? Савецкі ўрад адказаў, што ён з Ракоўскім не згаджаецца. А калі так, дык згодна звычаю Ракоўскі павінен быў бы быць звольнены ад абавязкаў пасла. Аднак зрабіць гэтага савецкі ўрад не зьбіраўся, а дзеля гэтага Французы афіцыяльна патрэбавалі ад Саветаў замяніць Ракоўскага іншаю асобаю.

Пасьля доўгае валакіты, Саветы змушаны былі задаволіць Французаў. Ракоўскі адклікаецца ў Маскву. Хто яго заменіць, яшчэ ня ведама. Газэты пішуць, што на пасаду савецкага пасла ў Парыж зьяўляецца вельмі многа ахвотнікаў сярод камуністаў.

А тым часам перагаворы аб паразуменьні і грашах спыніліся і цяпер яшчэ няведама калі яны распачнуцца.

Найбольш праўдападобна, што савецкім паслом у Парыжы будзе сучасны савецкі пасол у Японіі Даўгалеўскі. Французкі ўрад на яго назначэньне даў сваю прынцыповую згоду.

Паўстаньне ў Мэксыцы.

Паўстаньне ў Мэксыцы ня спыняецца.

Мэксыканскі ўрад за сымпатыі да паўстанцаў ужо разжалаваў 29 гэнералаў, з якіх 18 растрэляна.

ЯКУБ КОЛАС. 8)

Сымон Музыка.

Поэма.

(Працяг).

— Ну, Сымон: да першых зорак
Можа ў Ліпы сьціганём?—
Хлопцу стала нейк маркотна.
Пойдзем!—кажа і ўздыхнуў
І падняўся ды гаротна
Хату тую азірнуў.
І заныла, так заныла
Сэрца беднае яго!
І журбота падступіла,
А па чым яна? чаго?
Зноў ісьці жабрачым шляхам
І жыць гэтак дзень за днём,
Калі тут, пад гэтым дахам,
Ен авееньі сьвятлом!
— Тут начуйце, хто вас гоніць?
Унь на небе колькі хмар!
Ды ўжо й позна,—ім гамоніць,
Іх спыняе гаспадар:—
Клуня блізка, і на сене
Можна добра адпачыць,
Чым вы мелі па калені
Гразь папоцемку мясіць.
— О, няхай вам Бог спрыяе!
Нам абы-які куток,—
Кажа дзед ды зноў зьнімае
Свае торбы і мяшок.

V

Адгрымелі час свой громы.
Гром-пярун імчыцца далей
З грознай рацьцю грознай хваляй,
А па лесе бураломы
Засталіся нярухомы;
Хто ўцалеў, маўчыць зацята,
Толькі дуб над трупам брата
Роніць з лісьцяў сьлёзы жалю.
Дзесь на ўсходзе нікнуць хмары,
Дзесь адсьвечваюць зарніцы
Блескам-зьзяньнем таямніцы;
Скаліць зубы слуп пажару—
Бляск над лесам, дзе стажары,
Там няшчасьце, там згінота:
Нехта спален з тых грымотаў,
Спален сьвечкай бліскавіцы.
А ў бяздоньні пас бліскучы,
З тумаоў і зор саткзны,
У нябесных лёг палянах;
Там зьліліся зоры ў кучы.
Неба зьзяе, неба дыша,
Як-бы нейкі напіс піша,
Няўчытаны і цякучы.
Лёг Сымон з дзядком на сене —
Ня змыкае вочы сон:
Перад ім плывуць як цені,
І ўстаюць з усіх старон,
Як улетку хмаркі тыя
Над прасторамі палёў,
Думкі-вобразы такія,
Для якіх ня знойдзеш слоў.
Каб іх выказаць дакладна
І ўлавіць іх рух дзіўны;
То трывожна, то павабна
Звалі-клікалі яны.
І адзін з іх, вобраз Гані
Ад усіх ясьней-ярчэй
Зьзяў, бы зорачка ў тумане,
Мілым усьмехам вачэй.
Ён і вабіў і сьмяяўся,
Ён гарнуў к сабе, ён зваў,
Краскай майскаю вагаўся,
Нейкі голас падаваў.
І ў Сымонкі гожа ў сэрцы
Песьня пелася сама:
Адчыніць ёй трэба дзьверцы —
Ёй спакою там няма,
Хоча вырвацца з палону,
Каб парушыць гэты сон.
Волі песьням і разгону!
Зьдзек над песьнямі—прыгон!
І ня можа хлопчык зладзіць
Сам з сабою, каб ня граць.
Ён ціхутка з торпу злазіць—
Волю сэрцу хоча даць.
Ноч зямельку агарнула,
Лісьцік дрэмле, сьпіць трава;
Краска лісьцечка згарнула,
Дзесь кігікае сава.
А над цёмнай паласою,
Дзе стыкаецца з зямлёю
Край далёкіх небясоў,
Бы па слову чараўніцы,
Вочы ўскідваюць зарніцы
Над зямлёй паўзьверх лясоў.
Погляд тых вачэй іскраных
Мрок калыша, мрок дрыжыць,
Ды завесак тых цямраных
Ён ня думае злажыць,
Каб ня страціць панаваньня,
Каб закрыць дарогу дню,
А Сымонка слаў вітаньне
І вачамі на спатканьне
Ён імкнуўся да агню.
І па струнцы па шаўковай
Тромкнуў пальчыкам Сымон,—
Адазваўся песьняй новай,
І панёсься стройнай мовай
Чуткіх струн удалы звон,
І казалі струны тыя,
Струны чуткія жывыя:
Як прыгожа-павабны вы, зоры!
Нібы высыпаў іней агністы,
Нібы пацерак шнур прамяністы
Асьвятляе глыбіны-прасторы.
Ці ня вам чэсьць-хвалу даюць горы
І бясконцыя моры
Даляў сонна-імглістых?
Ці ня вам гэтых хмарак зарніцы
Песень блескаў зьвіваюць [вяночкі?...
Выплываюць з усходу чаўночкі,
Слугі сонца і яснай дзяньніцы,
Каб дзяньку адчыніць акяніцы,—
Адсланяе граніцы
Гэта песьня паўночна.

Быць хацеў-бы я сонцавай [коскай:
Зазірнуў-бы я ў надзор'е;
Я гаманіў-бы з чыстаю роскай,
Я-бы каціўся з хмарчынай [сьлёзкай,
Я-б крынічкай бег з сузгор'я
І праз гэты цёк-бы двор я.

Зоркі ў небе—неба вочкі,
Месячык—вартаўнічок,
Хмаркі—ветравы сарочкі,
Неба шыр—пастаўнічок,
Дзе ноч-цьма снуе красёнцы,
Дзе чаўночак ладзіць сонца,
Каб усплыў на іх дзянёк.
А зарніцы - пыл агнёвы
З панадземнага гарна;
Громы—водгульле размовы
Бліскавіц і піруна;
Зьнічка—зорачак каканьне,
А вясёлка—выплываньне
Златадзеннага чаўна...
Але ша! там штось мільгнула,
Голька шурхнула лістком!
Пад парканам каля шула
Штось стаілася ціхком!
— Хто там?—ціха ён пытае.
— Гэта я, Сымонка, я!
Цьма парушана пустая.
— Не палохайся—свая!—
І як козачка ляспая,
Бы той лёгкі матылёк,

Вайна ў Кітаі.

Галоўны штаб паўночнай арміі ў Мукдэне афіцыяльна абвесьціў, што армія Чанг-Тсо-Ліна заняла Хуо-Луй, які знаходзіцца на паўдзённы захад ад Пэкіну ў кірунку правінцыі Шансі. Пацьвярджаюцца весткі аб тым, што войска Шансі пакінулі Калган. Дык гэтакім парадкам здаваліся, што перамогу ізноў атрымаў Чанг-Тсо-Лін. Аднак-жа зьявіліся іншыя весткі, якія гавораць аб тым, што дзьве дывізіі з арміі Шансі зьявіліся ў 30 вярстох ад Пэкіну. На затрыманьне іх атпраўлены значныя сілы Чанг-Тсо-Ліна.

Справа нямецкіх калёніяў.

Да вайны Нямеччына мела многа зямлі ў Амэрыцы і Азіі. Але-ж пасьля вайны згодна вэрсальскага дагавору, яна адступіла іх пераможцам яе Антанце. Аднак-жа на гэтых землях новыя гаспадары ня могуць утрымаць гэтакі парадак, які быў пры Нямеччыне. Адначасна Нямеччына ўвесь час дамагаецца, каб ёй зьвярнулі адабраныя ад яе землі. І вось у сувязі з гэтым, японскі пасол у Лігу Нацыяў, прыехаўшы ў Японію заявіў, што сярод сяброў Лігі Нацыяў мацнелі і мацнелі перакананьні аб неабходнасьці зьвярнуць Нямеччыне яе калёніі ў Афрыцы. Як бачым дык Нямеччына вельмі хутка папраўляецца: з ёю ізноў пачынаюць лічыцца як з магутнаю дзяржаваю.

Турботы Амэрыкі.

Амэрыканскі прэзыдэнт Кулідж заявіў, што цяпер настаў час, калі амэрыканскаму народу неабходна выясьніць, якім парадкам найлепей выкарыстаць высокую ступень асягнутага дабрабыту. Амэрыканскі работнік дапяў гэтакай ступені багацьця, што болей ня будзе прычынаў для спрэчкаў паміж працаю і капіталам. Гэтак сказаў прэзыдэнт.—Тое, што амэрыканскія капіталісты на чале з прэзыдэнтам Кулідажам задаволены сваім палажэньнем і турбуюцца, каб утрымаць сучасны стан рэчаў, дык гэта зусім зразумела. Але-ж каб работнікі творчы ў Амэрыцы „каралёў—мільярдэраў" былі таксама гэтым задаволенымі, дык гэта ня можа быць праўдзівым. Кожны чалавек якбы яму ня было добра, будзе жадаць яшчэ лепшага, таксама і амэрыканскі работнік.

Амэрыканцы няўдача...

Амэрыканская жанчына пані Эльдэр сьледам за Ліндбэргам і іншымі лётнікамі задумала пералящець на самалёце з новага ў стары сьвет. Ляцела яна над морам 41 гадзіну і не далецеўшы да Эўропы ўпала ў ваду... Аднак-жа ўдалося ўратавацца, не ўтапілася...

Пані Эльдэр зьяўляецца першаю з пасярод жанчын, якая адважылася на гэтакі небясьпечны чын, як пералёт з Амэрыкі ў Эўропу цераз Атлянтыцкі акіян.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву".

НАВІНЫ.

— **Канфэрэнцыя Беларускага Сялянскага Саюзу ў Браславі.** Цэнтральны Камітэт Беларускага Сялянскага Саюзу арганізуе ў Браславі канфэрэнцыю сяброў Саюзу з Браслаўскага павету. Канфэрэнцыя мае адбыцца 23-га кастрычніка с. г. ў кватэры пры вуліцы Пілсудскага, у доме № 8.

— **Школьны тыдзень.** На падтрыманьне і папшырэньне беларускага прыватнага пачатковага школьніцтва Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры праектуе наладзіць зборку ахвяраў па ўсей Заходняй Беларусі ў працягу г. зв. „школьнага тыдня".

— **Арышты ў Горадні.** У сувязі з парасківанымі ў Горадні камуністычнымі адозвамі адбыліся арышты сярод кандыдатаў з работніцкага сьпіску да меставай Рады. Арыштаваны адзін радны і 4 кандыдаты, якіх улада вінаваціць у прыналежнасьці да камуністычнае партыі. Адзін радны з гэтага сьпіску спалохаўшыся адрокся ад мандату на раднага, ды заявіў, што ён вяртаецца да клерыкальнага прафэсыянальнага саюзу.

— **Выезд Беларускага Народнага Тэатру.** Бел. Народны Тэатр выяжджаў у м-ка Яшуны, каля Вільні, дзе ў нядзелю 16 г. кастрычніка наладзіў спэктакль. У хуткім часе Б. Н. Т. мае выехаць далей на правінцыю. Затрыманьне выклікаецца рэарганізацыяй і падборам артыстычных сілаў.

Да ведама беларускага студэнства.

— Прэзыдыум Аб'яднаньня Беларускіх Студэнскіх Арганізацыяў (АБСА) даводзіць да ведама ўсіх сяброў згуртаваных праз свае арганізацыі ў АБСА, што агульны гадавы зьезд адбудзецца 11 і 12 лістапада ў Празе Чэскай.

Адпаведныя пасобныя паведамленьні з праграмай зьезду будуць своечасна высланы. Пажадана было-б, каб беларускае студэнства выказала як найшырэй свае пажаданьні што да ўнутраньняе і вонкавае дзейнасьці ня толькі праз сваіх дэлегатаў на зьезд, але і праз прэсу. У канцы гэтага месяца мае выйсьці часопісь, а дзеля гэтага, усе артыкулы-карэспандэнцыі просіць пасылаць на ніжэй пададзены адрасу.

— Дзевяты Кангрэс Міжнароднай Студэнскай Канфэдэрацыі (CIE) адбыўся сёлета ў Рыме (23.VIII—4.IX 1927 г.). Беларускае студэнства арганізаванае ў Аб'еднаньні (АБСА) ёсьць сябрам гэтае Канфэрэнцыі і як такое брала актыўнае ўчасьце на ўспомненым Кангрэсе, будучы там афіцыяльна заступленае сваімі дэлегатамі с. с. Ад. Клімовічам і К. Кулаком. Паміж шмат іншых справаў розна датычашчыхся беларускага студэнства, была беларускай дэлегацыяй на Кангрэсе паднята справа няпрыйманьня Беларусаў на вышэйшыя школы ў Польшчы, таксама справа нострыфікацыі дыплёмаў здабытых Беларусамі заграніцай; справа рэпатрыяцы (вароту на Бацькаўшчыну) беларускага студэнства і іншыя.

Да ўсіх гэтых пунктаў беларуская дэлегацыя выступіла з дамаганьнем, каб Кангрэс зацікавіўся бліжэй з гэтай справай. Апрача Беларусаў з такімі-ж дамаганьнямі выступілі Украінцы, якія мелі фактычны матэр'ял сабраным. Усё гэта Кангрэс прыняў да ведама і дзеля дакладнейшага азнаямленьня з сапраўдным станам рэчаў пастанавіў зладзіць адумысловую камісію, тымчасам украінска-польскую пад старшынством нэўтральнага дэлегата швайцарскага. Беларускі дэлегат у ўспомненую камісію сёлета ня ўвайшоў. Успрацівіліся гэтаму рашуча, як усюды і заўсёды, дэлегаты студэнства польскага, паказваючы на тое, што, прыпадкова, дэлегат беларускі ня меў магчымасьці падаць дакананых фактаў з мейсц. Гэты факт аднак ня выключае таго, каб украінска-польская камісія разглядала беларускія справы сёлета. Трэба, каб аб усіх здарыўшыхся фактах дазнанае крыўды над беларускім студэнствам было безадкладна паведамлена наша Аб'еднаньне (АБСА), якое будзе ведаць, як паданыя і спраўджаныя факты і матэр'ялы выкарыстаць. Таму кожны беларускі студэнт(-ка), у сяньнешняю вызначаную хвіліну змаганьня за нашыя нацыянальныя правы, павінен выканаць свой грамадзкі абавязак і аб кожным здарэньні зьдзеку над нашымі сябрамі дакладна як хутчэй нас паведаміць. Вымагае гэтага сягоньня ад кожнага студэнта Беларуса ня гэтулькі ягоны асабісты інтарэс, колькі агульнае дабро нашае нацыянальнае справы і добрае імя беларускага студэнства, умеючага стойка бараніць сваіх правоў ня толькі дома, але і на міжнародным форуме.

М. Ільяшэвіч,
сэкрэтар і кіраўнік
прэсавага аддзелу.

Адрас: **Praha II. Wenzigova 4. P. T. „ABSA".**

Іншыя беларускія газэты і часопісі просім перадрукаваць.

Фруктовыя дрэвы (прышчэпы)
і ягадныя кусты,
выгадаваныя на месцы ў садаводзтве „Мазалёва" МОЖНА ТАМ КУПІЦЬ У ВЯЛІКІМ ВЫБАРЫ.
Заказы прыймаюцца:
Вільня Завальная 6—2,
а таксама на месцы ў садаводзтве.
— Цэны даступныя. —

Ганна вішні расхінае.
Ён назад ступіў на крок.

Ганна.

Скрыпку ўчула, ня стрывала
І, схаваўшыся ў кусты,
З поўгадзіны тут стаяла,—
Вельмі-ж добра граеш ты:
Век-бы слухала, здаецца!—
Так гаворачы, яна
Села разам з ім, сьмяецца,
Ціхай радасьці поўна.
Хлопчык зьдзіўлен, ён бязмовен,
Ён таксама шчасьця повен.

Ганна.

Чаму-ж ты маўчыш, Сымонка?
Ці пашкодзіла, ня рад?

Сымон.

Мне здаецца—ўзышло сонка,
Асьвятліла гэты сад,
Бо ты добрая, з душою,
Ты ўся сьвецішся дабром,
І здаецца, што з табою
Я даўно-даўно знаём,
Бо душа душы шукае,
Бо ёй цяжка на зямлі.

Ганна.

Не хвалі; я не такая,
Не, мяне ты не хвалі!...
Паіграй!

Сымон.

А як прагоняць?...
Лепей так пасядзімо;
Няхай ноч адна гамоніць,
Няхай граецца само.

Ганна.

Хіба-ж ночка голас мае?
Ночка проста—ноч і цень,
Калі ўсё адпачывае,
Ноч тады, як згасьне дзень.

Сымон.

І ні разачку ніколі
Ты ня чула, як жыва,
Галасоў начных у полі,
Ці як шэпчэцца трава?
Як у лесе дрэва з дрэвам
Ціха, важна загудзе,
І як жыта шумам-сьпевам
Мову-песьню павядзе?
Ось прыслухайся, Ганнуся,
Ды навокала ты глянь...

Ганна.

А мне страшна, я баюся...
Можа гэта толькі здань,
Або нечысная тхлань?

Сымон.

Ты ня бойся: не пасьмее
Злыдзень нават падступіцца,
Бо дабром і згодай вее,
Ён тэй згоднасьці баіцца.
Сьпіць усё, а дух сусьвету
З духам лучшыца зямлі
І адводзіць ліхасьць гэту,
Каб шчасьлівы ўсе былі.
І ўсім добранька: расьлінкам,
Птушкам, рыбе і зьвярам,
І тым беленькім хмурынкам,
Дзе грымеў надаўна гром,
І тым зоркам нярухлівым,
І тым зоркам, што дрыжаць,
І прасторам тым маўклівым,
Што над зорамі ляжаць;
І цяпер, у часе згоды,
Хоры песень іх чутны,
Голас нейкай асалоды.
Мы жывём—жывуць яны!

Ганна.

Я ня ведаю нічога!
Ты-ж гаворыш, бярэ дзіва.
Так, на сьвеце ўсяго многа,
Як размысьліш уніклівa
І падумаеш над гэтым.
А скажы: і краскі жывы?
Ім баліць, як рвеш іх летам?

Сымон.

Ну, напэўна балець будзе.
Можа нават яны плачуць,
Толькі сьлёзак іх ня бачаць,
Ці ня хочуць знаць іх людзі!

Ганна.

Ах, Сымонка, вось цікава!
Я ня буду рваць іх болей:
Хай жывуць сабе доляй,
Бо на гэта маюць права...
Як дазнаўся-ж ты, спытаю,
Аб жыцьці тым, што за намі?

Сымон.

Я так, Ганя, адчуваю,
Бачу ўласнымі вачамі.
Быў я меншы, жыў я з дзедам,
Ды ня з гэтым, а з другім,
І ён многа чаго ведаў,
Шмат гутарылі мы з ім.
Ён і скрыпку даў мне гэту,
Навучыў вадзіць смыком.
Ён памёр у канцы лета,
Я-ж вандрую жабраком...

Ганна.

Ты—жабрак! Чаму-ж так стала?
І ці-ж гэта справядліва?
Ты павінен жыць шчасьліва,
А табе разгону мала?...
Мне так шкода цябе, шкода:
Ёсьць бацькі, ты-ж сірата!...
Твая долечка люта,
І пагана, ох, прыгода!

Сымон.

Можа, так, а можа й не:
Служыць шчасьцейка і мне.
Вось паслухай, зрабі ласку:
Раскажу табе я казку.

„То няўдалы,
Няпрыметны быў дубок,
Нехлямяжы, заняпалы
І пахілены на бок.
Хто быў дужшы і праворны,
Той грунт лепшы карыстаў,
А слабейшы і пакорны
Жыцьцё толькі марнаваў.
Дрэвы ўсе расьлі таўшчалі,
А закіданы дубок
За нямашто зьневажалі.
І ён быў так адзінок,
Зьмізарнелы і адметны,
Для другіх дубоў чужы,
З ім быў кожны няпрыветны,
Як той камень на мяжы.
Збоку глянуць—дуб нікчэмны
І ня варты нікуды.
Ды чужы сьвет патаемны:
Хто зірне ў нутро, туды?

(Далей будзе.)

Гаспадарскі аддзел.

З практыкі кармленьня кароў у Даніі.

Сочачы за разьвіцьцём у нас, на Беларусі, жывёлагадоўлі—гэтай найкарысьнейшай галіны сельскае гаспадаркі, прыходзіцца прызнацца, што, нягледзячы на спрыяючыя нашай жывёлагадоўлі ўмовам, яно пастаўлена так дрэнна, што не акупае кошту свайго ўтрыманьня. На дойную карову, якая мусіць па карысьці стаяць на першым месцы сярод другіх жывёл, у нас глядзяць як толькі на машыну для вырабу гною, не зважаючы, што гэта „машына“ каштоўна б'е па кішані нашага як вясковага, гэтак і засьцянковага гаспадара.

Чаму гэта? Адказваючы на гэтае пытаньне, трэба падкрэсьліць, што прычынаю тут будзе не эканамічныя ўмовы нашага жыцьця, а галоўным чынам—наша культурная адсталасьць, наша цемра, якая не дае магчымасьці ўявіць сялянам аб тэй карысьці, якая можа даць яго кароўка. Але гэту карысьць наша жывёлагадоўля дасьць толькі тады, калі мы створым лепшыя ўмовы ўтрыманьня нашае скаціны.

Думаецца, што разьвіцьцю ў нас гэтае галіны сельскае гаспадаркі паслужыць знаёмства нашых сялян з кармленьнем кароў у Даніі, дзе гэта работа выконваецца па ўсім правілам вымаганьнем навукі.

Рэдакцыя „Сялянскае Нівы“, ідучы на сустрэчу патрэбам часу, зьмяшчае на старонках сваей часопісі ў працягу некалькі нумароў усе тыя дасягненьні, якія дацкія сяляне здабылі ў практыцы кармленьня кароў за апошнія гады.

Данія—гэта маленькая дзяржава, раськінутая па востравах з поўначы Нямеччыны. Гаспадары Даніі, 50 гадоў таму назад жылі так бедна, што маладыя людзі, здольныя да працы, уцякалі ў другія дзяржавы на работу за вельмі нізкую цану.

Цяпер-жа датчане настолькі цікавяцца сваёй гаспадаркай, што стварылі тыя ўмовы для жыцьця, якія зрабілі дацкіх сялян слаўнымі на ўвесь сьвет. А трэба сказаць, што зямля ў Даніі па якасьці шмат горшая за нашу, на якой датчане паднялі баячныя для нас ураджаі.

Ад чаго-ж у Даніі сталі такія высокія ўраджаі.

Адказ вельмі просты: датчане сталі больш зварачваць увагі на пасеў кармовых траў і кораньплодаў (буракоў), ад чаго сталі больш заводзіць скаціны і лепш угнаіваць свае нівы. Цяпер у Даніі больш чым $^1/_3$ частка ўсей ворнай зямлі занята кармовымі травамі і буракамі. На 3-х дзесяцінах дацкі селянін трымае 1-го каня, 3-х кароў, 3—4 сьвіньні і 25 курэй, і ад усяго гэтага мае большую карысьць. Датчане цяпер не прадаюць хлеба, а ўсе лішкі яго скармліваюць скацінай. Прадаюць-жа толькі масла і мяса, што далёка лепш аплачвае ўсялякае збожжа.

Гаспадаркі ў Даніі больш дробныя, а тым добра падыходзяць да нашых. Пры гэтым цікава адзначыць, што дробныя гаспадаркі даюць большую карысьць з дзесяціны плошчы, чым буйныя. Тлумачыцца гэта тым, што дробны гаспадар заўсёды лепш даглядае сваю гаспадарку сам, чым наянятыя людзі ў вялікіх гаспадарках.

Ня гледзячы на тое, што Данія ў некалькі разоў менш нашае Бацькаўшчыны (разам з Меншчынай), гэтая дзяржава здолела захапіць рынак у Англіі і прадае ёй столькі масла, сколькі ня можа даставіць Аўстрыя і Францыя разам. Сьвіней Данія вывозіць у Англію $^1/_3$ частку таго, што ўвозяць усе іншыя дзяржавы.

Прырода Даніі такая самая бедная, як на нашай Беларусі, а між тым пабагацела толькі ад сялянскай прамысловасьці.

Яшчэ ў 1870 годзе Данія, як ужо вышэй было сказана, была беднай старонкай. Яна прадавала, галоўным чынам, толькі хлеб, і пасьля таго, як хлеб ня стаў радзіць, пачалі шукаць выхаду з гэтага стану і знайшлі яго хутка і вельмі проста: яны зьвярнулі ўвагу на жывёлагадоўлю, пачалі сеяць на полі кормы, ад чаго палепшылі ўтрыманьне скаціны.

Па маей думцы і нам беларусам трэба пачынаць паляпшэньне сваей жывёла-гадоўлі не з пародзістых кароў, на якіх некаторыя гаспадары абмылкова ўскладваюць надзеі, што гэтыя каровы дадуць шмат малака і пры нашым утрыманьні, але перш за ўсё палепшыць культуру нашае жывёлагадоўлі. Не парада тут вінавата, але ўмовы ўтрыманьня нашае скаціны. Трэба назапасіць кормаў, пацяпліць свае хлявы, зрабіць іх сьветлымі—вось першы шаг, на што нам трэба цяпер зьвярнуць увагу.

Але, каб добра карміць кароў, трэба ведаць той матэрыял, якім мы мусім карміць сваю скаціну.

Датчане ўсе кормы дзелюць на наступныя групы: зялёны корм (скошаныя травы, канюшына, зялёная віка і інш.); грубыя кормы (салома, сена, мякіна); вадзяністыя (буракі, турнэпс, бульба) і сытныя (зярнё, засеўкі зярня).

Зялёны корм па сваей сачыстасьці і пажыўнасьці для малочных кароў датчане лічаць самым лепшым. Дацкія сяляне асабліва клапацяцца, каб зялёны корм быў для кароў усё лета і калі карова іх на пашы не даедае, дык яны абавязкава падкармліваюць зялёным кормам дома. Там, дзе выганаў і паствісак няма, або яны дрэнныя—кароў трымаюць у хлявох цэлы год, выпускаючы што-дзень толькі для мацыёну.

Вясною для корму датчане косяць жыта, адно ці з зімовай вікай і падкармліваюць кароў датуль, пакуль не падрасьце канюшына ці другі які корм. Пасьля скосу жыта часамі на гэтым месцы сеюць турнэпс, вікавую мяшанку, ці што іншае.

Канюшына сьвежая зьяўляецца вельмі добрым кормам. Косяць яе толькі тады, калі яна чуць выпусьціць галоўкі і даваць яе толькі сьведама скошаную. Карову да канюшыны трэба перш прывучыць, каб часамі ад яе ня было ўздуцьця жывата, праносу, ці выкіду. Белая і швэцкая канюшына ня такая шкодная. Датчане даюць канюшыны ў дзень да 50 фун. на галаву.

Вікавая мяшанка таксама добры корм, аднак у дзень яе даваць больш 40 ф. шкодна, бо пах малака ад вялікай дачы псуецца, хаця ўздуцьця жывата ня бывае.

Бацьвіне буракоў і іншых кораньплодаў таксама ідзе скаціне ў корм у восень, але гэты корм часта псуе жываты скаціны.

Грубыя кормы, да якіх залічаецца сена, салома, мякіна і інш. маюць таксама вялікаю вагу пры кармленьні кароў, без якіх апошнія не маглі-б правільна пераграўліваць і сытныя кормы. Дацкія сяляне даюць іх ня менш 15 ф. і ня больш 25 ф. на галаву.

З грубых кормаў лепшую вартасьць мае сена розных гатункаў, асабліва са штучных сенажацяў. У Даніі ўсе дрэнныя сенажаці пераробляны ў штучныя, а дзе яшчэ асталіся натуральныя, дык яны палепшаны ўгнаеньнем, баранаваньнем і інш. і даюць да 200 і больш пуд. сена ў год.

Атаўнае сена, калі яно добра сабрана, лічыцца лепшым сенам першага скосу. Масла ад атаўнага сена, хаця і мяккае, але смачнае і прыгожае.

А зімою саломы ў Даніі рэдка скармліваецца каровамі, а большаю часткаю ідзець у подсьціл. Мякіна лепшая для кароў аўсяная, з канюшыны і з лёну. Ад мякіны, асабліва жытняе і ячменнае, бывае часта занячышчэньне жывата ў кароў. Перад скармліваньнем мякіну трэба запарваць, бо шкода ад яе бывае шмат большая чым карысьць. Усіх грубых кормаў, як ужо сказана, даюць ня больш 25 ф. у дзень на карову. З гэтых кормаў ужываецца палова сена і палова яравой саломы і мякіны.

Да вадзяністых кормаў належыць кораньплоды. Прысутнасьць іх для правільнага кармленьня неабходна. Кормы гэтыя павялічваюць удоі кароў зімой. Гэта датчане зразумелі, дзеля чаго не шкадуюць для кораньплодаў ні месца на полі, ні працы каля культуры іх.

Ж.

(Працяг будзе).

Весткі з Краю.

Польская культура на „крэсах“.

Сапраўды-ж, паны панасылаўшы нам сваіх каляністых для „rozpowszechnienia kultury polskiej“, так „распаўшэхняць“ у нас зладзейства, што яго ня лёгка будзе выкараніць ізноў.

Сын „пана“ асадніка пражываючага ў быўшым маёнтку Селец ходзіць па вёсках ды вучыць вясковую моладзь красьці. Пакуль што пачынаець з гусей і тымчасам крадзець у сваіх-жа братоў-асаднікаў (сялянская моладзь ня слухае); ну, а там дойдзе і да чаго большага...

Сам-жа асаднік за чарку гарэлкі „наймаецца“ быць сьведкаю ў каго хочаш на судзе ў няведамай яму нават справе.

Ці дзіўная, будзе ўладам, ненавісьць Беларусаў да ўсяго польскага пасьля гэткіх рэчаў? А да асадніцтва і каляністых перадусім?

Як памятаюць найстарэйшыя Беларусы-сяляне ніколі дагэтуль наша старонка ня кішэла гэтак зладзеямі, дый наагул людзьмі нізкага маральнага гатунку, як цяпер у часе напльву „распаўшэхніцяляў“ культуры з Захаду.

Сумнае, страшэннае зьявішча! Якая сіла волі, якая энэргія і стойкасьць у барацьбе, патрэбна ў старонцы, пазбаўленай школы для дзяцей і абсаджанай як саранчою, гэткімі настаўнікамі маралі!

Будзь моцны ў сваей барацьбе, браце-Беларус, і ты пераживеш гэтае ліха, як перажываў шмат іншых!

Бой.

Не дапускайцеся ашуканства.

(З Пружаншчыны).

Па ўсей Заходняй Беларусі цяпер праводзіцца так-званая ліквідацыя сэрвітутаў. Даволі пабачыць раз, каб пераканацца, які выгляд і характар маюць гэныя ліквідацыі; робіцца ўсё так, каб непакрыўдзіць абшарніка і наадварот—крыўдзіцца яшчэ больш селянін. Часта густа можна пачуць, як ліквідуючы сэрвітут адбіраюцца ад сялян тыя землі, якімі сяляне з прадвеку карысталіся па ўсім правам уласнасьці і аддаюцца абшарніку. Прычынаў на гэта многа ёсьць: утрата дакумэнтаў і г. д. Калі-ж дзеліцца сэрвітут, сялянам адводзіцца найгоршы пяшчаны кавалак нягодны да ўжытку. Абшарнікі рознымі ашуканствамі ды баламуцтвамі заўсёды зробяць так, як ім выгадна, а селянін ня ведаючы як пакіравацца астаецца пакрыўджаным.

Вось-жа, маючы перадусім на ўвазе помач братом-сялянам — рэдакцыя „Сялянскае Нівы“ на старонках свае газэты друкавала ў свой час тыя законы і ўставы, якія датычацца падзелу сэрвітутаў. Хоць гэтыя законы ня вельмі карысныя сялянам, але ўсё-ж такі, калі б пры іх выкананьні не дапусьціцца да абману, дык было-б меней крыўды. А дзеля гэтага, трэба пільнавацца, каб усё рабілася згодна закону. У выпадку незразуменьня закону трэба зьвяртацца да беларускіх установаў за парадаю.

Раджу пры гэтым, братом-сялянам нідзе і ніколі ня іcьці з абшарнікам на ніякія паразуменьні, ня рабіць з імі ніякіх „палюбоўных“ дагавораў. Трэба заўсёды памятаць, што пры ўсялякай згодзе абшарнік скрыўдзіць селяніна. Толькі ўпорнае няломнае арганізаванае змаганьне на падставе істнуючых (хоць таксама скупых для сялян) уставаў, трэбаваньне свайго — можа мець мейсца пры падзеле сэрвітутаў, без ніякіх „палюбоўных“ паразуменьняў. Ня трэба баяцца барацьбы, цяганіны па судох; трэба толькі быць зарганізованымі і перамога будзе наша.

Ня трэба дапускаць да падзелу тыя кавалачкі зямлі, якою карысталіся як уласнасьцю сяляне.

Ня ідзеце-ж браты на згоду! Дамагайцеся свайго!

Полымя.

Усюды крыўдзяць.

Як толькі нявыдумваюць, і якія хітрыкі ня робяць гэтыя ўсялякія народныя апівошы, каб лягчэй эксплятаваць і надужываць крывавую працу; а чыю? зноў такі гаротнага цёмнага сярмяжніка, які па сваей цемнаце лёгка паддаецца пад усялякія ашуканствы і надужыцьці над ім. А з гэтага толькі і жывуць усялякія чорныя груганы, карацей сказаць, будуюць сваё шчасьце на няшчасьці іншых. Вось напрыклад, у Івацэвічах, Борко-Гічыцкай воласьці, ёсьць фірма эксплятацый лесу „Кругман“. Даючы заработак усім за вывазку лесу, будульцу (гэта яшчэ ўзімку), паміж іншым сваім парадкам, так рэжуць на меры, што горш ня можа быць. Напрыклад, штука будзе 100 цэнт. кубічных, то на ёй пішуць 60—70 і так на каждай. І за гэт'кія крыўды над працоўным людам не нясуць ніякай адказнасьці перад уладаю, хоць і зьвярталіся да паліцыі ў гэтай справе. А цяпер ашукваюць гэтыя сьмярдзючыя эксплятатары працоўны люд на вазе. Возяць на пуды папяроўку, дык кожнага вазака ашукаюць на вазе на пудаў 10—12. Важаць на кілі, а плацяць ад пуда. Дык ня кожны вазак патрапіць праверыць прыёмшчыка. Вось і зарабі на які фунт газы ці солі!

Малахіт.

ВЫЙШАЎ З ЛІТАГРАФІІ І ПРАДАЕЦЦА
ў беларускіх кнігарнях

партрэт Беларускага Народнага Паэта
ЯНКІ КУПАЛЫ

Усе беларускія арганізацыі: гурткі культурна-прасьветных установаў, бібліатэчкі і паасобныя дзеячы і грамадзяне павінны мець партрэт найвялікшага беларускага песьняра.

ЦАНА партрэту без перасылкі—1 зл.

Заказы прысылайце на адрэс: Wilno, Завальная 7, Беларуская Кнігарня „Пагоня“.

СЯЛЯНЕ! Прысылайце падпіску, падахвочвайце другіх прысылаць грошы і пашырайце „Сялянскую Ніву!“

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.